Kameraline Pojezierze

Pojezierze
Łęczyńsko-Włodawskie

Informator turystyczny

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: „Europa inwestująca w obszary wiejskie".
Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Osi IV LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie

Pojezierze to jeden z najatrakcyjniejszych regionów wypoczynkowo - rekreacyjnych na Lubelszczyźnie. Znajduje się w centralnej części województwa lubelskiego, na Polesiu Lubelskim, na pograniczu Polski, Białorusi i Ukrainy. Do największych miast regionu należą Łęczna i Włodawa, oddalone od siebie o ok. 60 km. Ta położona pomiędzy Wieprzem i Bugiem kraina urzeka swoją kameralnością, naturalnością oraz licznymi atrakcjami. Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie to wyjątkowe miejsce dla wyjątkowych ludzi, poszukujących nie tylko pięknych krajobrazów i ciekawych miejsc, których jest tu pod dostatkiem, ale również pozytywnego klimatu do pełnej regeneracji i nieśpiesznego smakowania życia w gronie rodziny lub przyjaciół: ciszy, spokoju, poczucia swobody i prywatności. Już dziś zarezerwuj miejsca i poczuj niezwykłą atmosferę oraz czar Kameralnego Pojezierza, które wchodzi w skład objętego ochroną UNESCO Transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Polesie Zachodnie".

Dlaczego Pojezierze:

- największe po biebrzańskich bagna i torfowiska, które wraz z płytkimi, dzikimi jeziorami i karłowatymi lasami tworzą krajobraz przypominający tundrę i lasotundrę
- ponad sześćdziesiąt malowniczych jezior, położonych pomiędzy dwiema dzikimi rzekami: Wieprzem i Bugiem
- burzliwa historia i wielokulturowe dziedzictwo pogranicza, które przez wieki zamieszkiwali przedstawiciele wielu narodów i wielu religii
- największe w kraju nasłonecznienie, sprzyjające uprawianiu aktywnej turystyki wodnej, konnej, pieszej i rowerowej
- tradycje kulinarne „kresów wschodnich"

TOP 10 Pojezierza – musisz to zobaczyć !!!

1. Poleski Park Narodowy

muzeum, ścieżki przyrodnicze

str. 3

2. Włodawa

Świątynie trzech kultur,
Muzeum Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego

str. 6

3. Sobibór

Muzeum Byłego Obozu Zagłady w Sobiborze

str. 9

4. Łęczna

Stare Miasto z trzema rynkami, kościół na szlaku renesansu lubelskiego, synagoga - Muzeum Regionalne

str. 5

5. Sosnowica

Zespół rezydencyjny
z „Dworkiem Kościuszki"

str. 8

6. Zawieprzyce

Zespół pałacowo-parkowy z ruinami zamku na szlaku Jana III Sobieskiego, lamus z ekspozycją muzealną

str. 8

7. Hola

Skansen - Muzeum Kultury Materialnej
Chełmszczyzny i Podlasia

str. 7

8. Wólka Bielecka

rekonstrukcja Słowiańskiego Grodu

str. 8

9. Jeziora wrażeń

Białe, Piaseczno, Łukcze, Krasne, Rogóźno, Zagłębocze, Bialskie, Gumienek

str. 12

10. Rzeka Bug i Wieprz

spływy kajakowe

str. 14

Ważne: przed wybraniem się na wycieczkę koniecznie sprawdź dni i godziny otwarcia obiektów.

Poleskie jeziora, bagna i moczary – skarb Unesco

Polesie to największa w Europie kraina jezior, bagien i moczarów, położona na pograniczu Polski, Białorusi i Ukrainy - Transgraniczny Rezerwat Biosfery „Polesie Zachodnie", objęty ochroną UNESCO. W jego skład wchodzi całe Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie, którego bogactwem są 64 jeziora malowniczo położone wśród lasów Parczewskich, Włodawskich i Sobiborskich oraz dwie dzikie i piękne rzeki - Wieprz i Bug. Część jezior wykorzystywana jest turystycznie, część dzika i niedostępna, otoczona bagnami stanowi raj dla ptactwa wodnego m.in. bardzo rzadkiego ptaka wodniczki, a także wielu chronionych gatunków roślin i zwierząt. Osobliwością wśród gadów jest żółw błotny. Jego populacja występująca na Pojezierzu jest najliczniejszą w Polsce i jedną z największych w Europie. Często można tu spotkać również króla bagien - łosia, jelenia, a także aż osiem gatunków roślin owadożernych - w tym aż trzy gatunki rosiczek i aldrowandę pęcherzykowatą.

Poleski Park Narodowy (pow. 9764 ha)

Został utworzony w 1990 r. Jest jednym z trzech parków narodowych w Polsce (obok Biebrzańskiego i Narwiańskiego), które powstały w celu ochrony ekosystemów wodno-torfowiskowych. Jako obszar wodno-błotny mający znaczenie międzynarodowe, szczególnie jako siedlisko ptactwa wodnego został objęty ochroną w ramach konwencji RAMSAR. Małych i dużych odkrywców tajemnic natury z pewnością zaciekawi wizyta w parkowym muzeum oraz spacer po biegnących wśród lasów i niedostępnych bagien ścieżkach przyrodniczych, gdzie z bezpiecznych kładek i wież widokowych można podziwiać wiele gatunków ptaków, m.in. widniejącego w herbie parku żurawia, czaple, gęsi i różne gatunki kaczek.

Ścieżki dydaktyczne: „Spławy" - ok. 7,5 km, początek Załucze Stare; „Dąb Dominik" - ok. 3,5 km, Kolonia Łomnica; „Perehod" - ok. 5 km, Pieszowola; „Obóz powstańczy" - ok. 4 km, Lipniak; „Żółwik" - ok. 0,5 km, Załucze Stare, "Tropem Przyrody" - 0,2 km, ODA PPN Urszulin. Ścieżka rowerowa: „Mietiułka" - ok. 21 km, Wytyczno.

Ośrodek Dydaktyczno-Administracyjny w Urszulinie

W budynku mieści się punkt informacji turystycznej z pamiątkami i wypożyczalnia rowerów. Tu znajduje się także dyrekcja Parku, biblioteka i sala projekcyjna oraz „Ośrodek Ochrony Żółwia Błotnego", w którym, w okresie od września do maja mieszkają małe żółwie. W ogrodzie dydaktycznym z bliska można obejrzeć rośliny charakterystyczne dla przyrody parku i zapoznać się ze ścieżką edukacyjną „Tropem Przyrody."

Ośrodek Dydaktyczno-Muzealny w Załuczu Starym

W parkowym Muzeum można zapoznać się z geografią, historią, etnografią i przyrodą Polesia. Obok znajduje się przeznaczona dla najmłodszych gości parku ścieżka „Żółwik" oraz interaktywny plac zabaw dla dzieci.

Kompleks Bagna Bubnów i Bagna Staw to miejsce, gdzie spotyka się najwięcej żurawi, znajdujących się w herbie Poleskiego Parku Narodowego.
Fot. M. Nawrocki

Kładka na ścieżce przyrodniczej „Dąb Dominik" umożliwia bezpieczne poruszanie się po torfowisku otaczającym jez. Moszne.
Fot. A. Chudaś

Oprócz jezior na Polesiu znajdują się duże kompleksy stawów, które przyciągają setki ptaków wodno-błotnych. Stawy w Pieszowoli.
Fot. A. Różycki

Samica żółwia błotnego, którą można rozpoznać po żółtej tęczówce oka.
Fot. A. Myka-Raduj

Jezioro Uściwierz – największe jezioro Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego, położone na obszarze Natura 2000.
Fot. R. Kloc.

Uroki Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego najlepiej poznawać z perspektywy kajaka.
Fot. R. Tatara

Poleski Park Krajobrazowy (pow. 5113 ha)

Mozaika pól, łąk, torfowisk, wód i lasów - to obraz Poleskiego Parku Krajobrazowego utworzonego w 1983 r. Park tworzą cztery enklawy rozmieszczone wokół Poleskiego Parku Narodowego. Dziewicza natura oraz kompleks stawów Bruskich jest ostoją ptaków i domem dla wielu zwierząt. Z pewnością odnajdzie się tu każdy miłośnik natury, spokoju i kameralności.

Sobiborski Park Krajobrazowy (pow. 10000 ha)

Park utworzono w 1983 r. Jest to lesisty obszar na południe od Włodawy, którego charakterystyczną cechą są śródleśne torfowiska i jeziora. Osobliwością faunistyczną Parku jest żółw błotny, który w lasach sobiborskich tworzy najliczniejszą populację w Polsce, liczącą kilkaset osobników. Na terenie parku znajduje się 6 rezerwatów: Brudzieniec, Żółwiowe Błota, Małoziemce, Jezioro Orchowe, Magazyn, Trzy Jeziora oraz ścieżka dydaktyczna „Stulno".

Park Krajobrazowy Pojezierze Łęczyńskie (pow. 11816 ha)

Powstał w 1990 r. Obejmuje fragment Lasów Parczewskich oraz 17 jezior, torfowiska i stawy na północ od Łęcznej. Turyści najchętniej wypoczywają nad jez. Piaseczno, Rogóźno, Krasne, Łukcze, Zagłębocze, natomiast największe walory ekologiczne posiadają jeziora: Uściwierz, Piaseczno, Brzeziczno, Łukietek, Czarne Gościnieckie, a w otulinie parku - jezioro Mytycze. Rezerwaty: Jezioro Brzeziczno.

Nadwieprzański Park Krajobrazowy (pow. 6 261 ha)

Został utworzony w 1990 r. na styku Wyżyny Małopolskiej i Niżu Zachodniorosyjskiego, stanowiącym umowną granicę fizyczno - geograficzną pomiędzy Europą Wschodnią a Zachodnią. Obejmuje ochroną środkowy odcinek rzeki Wieprz, z licznymi meandrami i starorzeczami oraz towarzyszącymi im torfowiskami, gdzie bardzo dobre warunki do życia znalazły bobry. Długość parku wynosi 25 km, szerokość waha się od 300 do ok. 2500 m. Przełom Wieprza w okolicach Łęcznej zaliczany jest do najpiękniejszych krajobrazowo zakątków Lubelszczyzny. Rzeka płynie tu wśród stromych, nasłonecznionych zboczy, na tle malowniczych łąk i pól. Miejsce chętnie odwiedzane przez kajakarzy.

Poleski Park Narodowy
Ośrodek Dydaktyczno-Administracyjny
ul. Lubelska 3a, 22-234 Urszulin
tel.: 82/ 571 30 71, 571 30 72
www.poleskipn.pl

Poleski Park Narodowy
Ośrodek Dydaktyczno-Muzealny
Załucze Stare 8, 22-234 Urszulin
tel.: 82/ 571 31 99

Wielokulturowość

Obszar Pojezierza oprócz Polaków wyznania rzymskokatolickiego już od XV w. licznie zamieszkiwali Żydzi, prawosławni Ukraińcy, Rosjanie, Białorusini, a od XIX w. również osadnicy Niemieccy - zarówno katolicy jak i protestanci. Żydzi osiedlali się głównie w miastach i miasteczkach, w których niekiedy stanowili ponad 50% mieszkańców. Ważnym momentem w historii tych terenów był rok 1596, kiedy to na mocy unii brzeskiej część prawosławnych podporządkowała się papieżowi, zachowując charakterystyczne dla kościoła wschodniego tradycje i obrzędy. W 1875 r. car nakazał kasatę unii, a unici którzy nie chcieli z powrotem przejść na prawosławie zostali poddani represjom. Do dzisiaj ślady po mniejszościach narodowych i religijnych widoczne są w postaci zabytkowych budowli sakralnych, cmentarzy oraz niematerialnym dorobku kulturowym. Każda z grup wyróżniała się odmiennością języka, obyczajów i tradycji wprowadzając do polskiej kultury swój cenny wkład.

ŁĘCZNA

www.leczna.pl

Miasto z trzema rynkami, położone w widłach dwóch rzek: Wieprza i Świnki, na terenie Nadwieprzańskiego Parku Krajobrazowego. Od czasów Jagiellońskich do XIX w. słynęło z wielkich międzynarodowych jarmarków, na które przybywali kupcy ze wszystkich stron świata. Na północnym brzegu Wieprza, w dzielnicy Podzamcze stał niegdyś zamek, a obecnie znajdują się pozostałości zespołu dworsko-parkowego z XIX w. oraz Dolina Dinozaurów.

Synagoga Duża

Synagoga w Łęcznej (XVII w.) uznawana jest za jedną z piękniejszych w naszym kraju. Do dziś zachowała się tu czterokolumnowa bima oraz aron ha kodesz. Znajdujące się tu obecnie Muzeum Regionalne posiada jeden z największych na Lubelszczyźnie zbiorów pamiątek kultury żydowskiej oraz ekspozycje dotyczące dziejów miasta. Obok muzeum znajduje się Synagoga Mała - nazywana domem modlitwy lub szkołą żydowską, zbudowana na początku XIX wieku z kamienia i cegły. Obecnie Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna. Z dawnego wyposażenia zachowała się kamienna umywalnia do rytualnego obmywania rąk.

Kościół p.w. św. Marii Magdaleny

www.magdalena.leczna.pl

Wybudowany w latach 1618-1631 z fundacji Adama Noskowskiego w stylu renesansu lubelskiego. Wewnątrz kościoła znajduje się pięć barokowych ołtarzy, w tym ołtarz główny z elementami rokokowymi, zabytkowe obrazy oraz rzeźby. W obu kaplicach zachowały się fragmenty renesansowych sztukaterii, a pod kościołem krypta, w której pochowano m.in. kilku łęczyńskich dziedziców z rodu Noskowskich i Firlejów. Do zespołu kościelnego należą także dzwonnica (XVIII/XIX w.), mansjonaria (XVII w.) oraz drewniana plebania (poł. XIX w.)

Kościół p.w. św. Marii Magdaleny w Łęcznej.
Fot. S. Turski

Wspaniałe wnętrze synagogi w Łęcznej.
Fot. R. Kloc

Zwój Tory z pocz. XX w. oraz jad – wskazówka do czytania Tory z zakończeniem w kształcie dłoni z końca XIX w.
Fot. B. Cieślińska

Prawosławna liturgia w cerkwi w Dratowie.
Fot. Ł. Pawlak

Aron ha-kodesz (szafa ołtarzowa) w Wielkiej Synagodze we Włodawie.
Fot. arch. Muzeum Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego

Kościół p.w. św. Ludwika we Włodawie.
Fot. A. Jaroszyńska

Cerkiew prawosławna we Włodawie.
Fot. B. Cieślińska

Cerkiew prawosławna p.w. św. Mikołaja w Dratowie

Cerkiew w Łęcznej nie zachowała się do naszych czasów, ale niespełna 10 km od miasta znajduje się świątynia prawosławna p.w. św. Mikołaja w Dratowie. Piękna, murowana cerkiew z końca XIX w. w stylu bizantyjsko - rosyjskim nadal wykorzystywana jest do celów religijnych. Opiekę nad świątynią sprawują księża z Lublina. Nieopodal mieści się drewniany dom duchowieństwa z XIX w., cmentarz wojenny i parafialny.

WŁODAWA

www.wlodawa.eu

Położona nad Bugiem Włodawa nazywana jest miastem trzech kultur. Do dziś zachowały się tutaj świątynie, przypominające o dawnej wielokulturowości miasta i regionu: kościół, cerkiew i synagoga. Corocznie jesienią jest tu organizowany Festiwal Trzech Kultur. W centrum warto zobaczyć zabytkowy budynek kramów i jatek zwany czworobokiem. We Włodawie mierzy się poziom wody w Bugu, podawany na antenie Polskiego Radia. Na południe do Włodawy, na wysokiej nadbużańskiej skarpie znajduje się wieś Orchówek z sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia, a na północy pozostałości siedziby Zamojskich w Różance, właścicieli dóbr włodawskich. W bliskiej okolicy można też obejrzeć ich myśliwski pałacyk w Adampolu.

Synagoga

W barokowej synagodze (XVIII w.) dziś mieści się Muzeum Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego, w którym można zobaczyć kolekcję judaików, pokój żydowskiego nauczyciela zwanego małamedem, eksponaty dotyczące historii i kultury ludowej regionu. Mała Synagoga (XVIII w.) służyła wspólnocie żydowskiej jako dodatkowa bóżnica, a głównie jako miejsce studiów talmudycznych. Zachowały się malowidła z lat 30-tych XX w. oraz drewniane obramowania szafek na księgi talmudyczne. Dom Pokahalny - z 1928 r. pełnił funkcję administracyjną gminy żydowskiej oraz biblioteki.

Kościół p.w. św. Ludwika

Wspaniała barokowa świątynia wzniesiona w latach 1739-1780 wg projektu Pawła Fontany, z fundacji Pociejów, Flemingów i Czartoryskich. Wnętrze kościoła zdobi późnobarokowa polichromia z XVII w. wykonana techniką al fresko. Obok kościoła znajduje się zabytkowy klasztor oo. Paulinów. Pod kościołem krypty grzebalne zakonników, inicjatora budowy kościoła i klasztoru L.K. Pocieja oraz ostatnich właścicieli miasta - Zamoyskich.

Cerkiew prawosławna p.w. Narodzenia Najświętszej Marii Panny

W obecnej formie zbudowana w latach 1840-1842 jako unicka, przekształcona na prawosławną i przebudowana w stylu bizantyjsko - klasycystycznym. Wewnątrz znajduje się klasycystyczna polichromia z 1842 r. oraz ikonostas z 1843 r. z ikonami z XVII i XVIII w.

Muzeum Regionalne w Łęcznej
Oddział Zamiejscowy Muzeum Lubelskiego
ul. Bożnicza 17, 21-010 Łęczna
tel.: 81/752 08 69
www.zamek-lublin.pl

Kościół p.w. św. Marii Magdaleny
ul. Świętoduska 2, 21-010 Łęczna
tel.: 81/ 752 35 89
www.magdalena.leczna.pl

Cerkiew p. w. św. Mikołaja
Dratów, 21-075 Ludwin
tel. 81/ 747 74 38
www.lublin.cerkiew.pl

Muzeum Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego
ul. Czerwonego Krzyża 7, 22-200 Włodawa
tel. 82/ 572 21 78
www.muzeumwlodawa.pl

Kościół p.w. św. Ludwika
ul. Klasztorna 7, 22-200 Włodawa
tel. 82/ 572 13 66
www.wlodawa.paulini.pl

Cerkiew prawosławna
pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny
ul. Kościelna 11a, 22-200 Włodawa
tel. 82/ 572 17 50
www.cerkiew.wlodawa.pl

Kultura ludowa

W Łęcznej, Włodawie oraz niektórych wsiach możemy jeszcze zobaczyć elementy autentycznej zabudowy wiejskiej i małomiasteczkowej, charakterystycznej dla Polesia, a w Świerszczowie, Wytycznie, Wereszczynie, Holi urokliwe drewniane świątynie. Z krajobrazu znikają jednak, popularne niegdyś wiatraki, studzienne żurawie. Warto zatem zajrzeć do małych prywatnych skansenów, obejrzeć wystawę etnograficzną w muzeum Poleskiego Parku Narodowego oraz muzeum we Włodawie. Podczas imprez folklorystycznych spotkamy się jeszcze z regionalnymi strojami, twórczością ludową i rzemiosłem. Znani współcześni artyści ludowi to m.in. rzeźbiarze Bolesław Parasion, Roman Śledź, Marian Łuczyński z okolic Łęcznej oraz artyści skupieni w Stowarzyszeniu Twórców Kultury Nadbużańskiej im. J. Kalinowskiego we Włodawie. Latem w Woli Uhruskiej odbywa się Międzynarodowy Plener „Kresy 92". Grupy zorganizowane zapraszamy na ciekawe zajęcia do Domu Tradycji Ludowej w Starej Wsi oraz Majątku Rutka w Puchaczowie.

Muzeum Kultury Materialnej Chełmszczyzny i Podlasia w Holi

Niewielki skansen w Holi to miejsce urzekające ciszą i spokojem, gdzie można obejrzeć drewniane zabudowania mieszkalne oraz gospodarskie charakterystyczne dla regionu Polesia na początku XX wieku: chałupa, stodoła, wiatrak, kuźnia. Obok skansenu znajduje się drewniana cerkiew z 1702 roku oraz cmentarz prawosławny, założony XVIII/XIX w. Co roku w lipcu odbywa się tutaj Jarmark Holeński.

Zagroda Poleska w Kołaczach

Zrekonstruowane zabytki XIX-wiecznej ludowej architektury Polesia: stodoła, dwa spichlerze, kurnik, chałupa pokrytą strzechą, wiatrak, studnia z żurawiem. W zagrodzie obejrzymy także dawne sprzęty gospodarstwa wiejskiego.

Ośrodek Dydaktyczno – Muzealny w Załuczu Starym

W dwóch salach muzeum Poleskiego Parku Narodowego zrekonstruowano wnętrze chaty poleskiej. Ciekawe eksponaty znajdują się również w wiacie przed muzeum, m.in. maszyny i narzędzia rolnicze, wykonany z jednego pnia sosny ogromny pojemnik do przechowywania zboża, wyposażenie warsztatów rzemieślniczych.

Muzeum Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego we Włodawie

Dział etnograficzny muzeum posiada w swoich zbiorach 1500 muzealiów. Na szczególną uwagę zasługują kolekcje tkactwa (w tym stroju włodawskiego i nadbużańskiego) i rybołówstwa z terenu Pojezierza oraz zbiory współczesnej sztuki ludowej. Prace lokalnych artystów można kupić w Punkcie informacji turystycznej we Włodawie przy ul. Rynek 4.

Dom Tradycji Ludowej w Starej Wsi

Grupy zorganizowane mogą wziąć tutaj udział w ciekawych warsztatach dotyczących historii, tradycji i kultury polskiej wsi. Podczas zajęć poznajemy życie codzienne mieszkańców wsi z przełomu XIX/XX w., wykonujemy prace plastyczne. W ofercie znajduje się m.in. lepienie pierogów, pranie w balii na tarze, warsztat garncarski, pszczelarski, wikliniarski, malarski, papieroplastyka.

Majątek Rutka w Puchaczowie

Wyjątkowe gospodarstwo, gdzie można obejrzeć zwierzęta polskich ras zachowawczych, objętych programem ochrony zasobów genetycznych (koniki polskie, bydło białogrzbiete, owce wrzosówki i Uhruskie, gęsi biłgorajskie). Gospodarstwo zaprasza grupy i turystów indywidualnych na imprezy cykliczne z pokazami: święto dojenia krowy (czerwiec), pokazy strzyżenia owiec (wrzesień), święto pieczenia gęsi (listopad).

Cerkiew w Holi – przykład architektury drewnianej Polesia.
Fot. B. Cieślińska

Warsztaty pszczelarskie w Domu Tradycji Ludowej.
Fot. J. Grzesiak

Muzeum Kultury Materialnej Chełmszczyzny i Podlasia w Holi
Hola 1, 22-244 Stary Brus
tel. 82/560 76 35

Zagroda Poleska w Kołaczach
Towarzystwo Popularyzacji Piękna Polesia
Kołacze 120, 22-244 Kołacze
tel. 601 168 939
www.tppp.oic.lublin.pl

Poleski Park Narodowy
Ośrodek Dydaktyczno-Muzealny
Załucze Stare 8, 22-234 Urszulin
tel.: 82/ 571 31 99

Muzeum Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego
ul. Czerwonego Krzyża 7
22-200 Włodawa
www.muzeumwlodawa.pl

Dom Tradycji Ludowej
Stara Wieś 62, 21-010 Łęczna
tel. 508 839 175
www.domtradycjiludowej.pl

Majątek Rutka
ul. Wesoła 42, 21-013 Puchaczów
tel. 81 75 75 775, 602 555 316
www.majatekrutka.eu

Kameralne zakątki

Na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim nie brakuje miejsc urzekających swym pięknem i kameralnością, w których historia przeplata się z tajemnicą i legendą. Istniejące do dziś pozostałości grodzisk m.in. w Klarowie, Andrzejowie, które prawdopodobnie wchodziły w skład grodów czerwieńskich świadczą o tym, że tereny te były zamieszkane od dawna. Z późniejszych wieków pochodzą siedziby rodów magnackich i szlacheckich, z których część dostępna jest dla zwiedzających. Magiczne miejsca przenoszą nas w romantyczną podróż śladami wielkich postaci, historycznych wydarzeń i ludzkich dramatów. Tutaj swoich przyjaciół i towarzyszy broni odwiedzał król Jan III Sobieski, miłość swojego życia znalazł Tadeusz Kościuszko, a jedne z młodzieńczych wakacji spędziła Marysia Skłodowska. Dziś miejsca te stanowią atrakcję dla poszukiwaczy przygód i tajemnic, okazję do wspólnego odkrywania zagadek historii oraz poddania się nostalgicznemu urokowi i czarowi Polesia.

Malownicze ruiny zamku w Zawieprzycach.
Fot. M. Kolary-Woźniak

Pałac Sonnenbergów w Kijanach.
Fot. A. Łazuga

Pokazy historyczne załogi Słowiańskiego Grodu.
Fot. arch. Słowiańskiego Grodu w Wólce Bieleckiej

Zawieprzyce

Wieś nad Wieprzem z ruinami XVII w. pałacu Atanazego Miączyńskiego, przyjaciela króla Jana III Sobieskiego. Na wysokiej skarpie oprócz ruin zamku oraz barokowej kaplicy zachowały się: kopiec z figurą zwieńczoną żelaznym krzyżem, oficyna, brama wjazdowa, lamus, w którym znajduje się siedziba „Chorągwi Zamku w Zawieprzycach" i ekspozycja muzealna oraz ruiny oranżerii. Z miejscem związana jest mroczna legenda o przywiezionej spod Wiednia greckiej brance Teofanii, która za odrzucenie zalotów właściciela zamku została zamurowana w zamkowych murach. Na terenie wzgórza organizowane są historyczne gry terenowe dla grup zorganizowanych, a w maju wielka Historyczna Majówka.

Kijany

Kijany to miejsce obfitujące w ciekawe atrakcje: sanktuarium Matki Bożej Kijańskiej, stanowiące wotum wdzięczności A. Miączyńskiego za szczęśliwy powrót z wyprawy wiedeńskiej, cmentarz parafialny z grobowcem rodziny Skłodowskich, bliskich krewnych słynnej noblistki, którzy na przełomie XIX i XX w. zarządzali majątkiem w Zawieprzycach, a także symboliczny pomnik jednego z przywódców antykomunistycznego podziemia na Lubelszczyźnie kpt. Zdzisława Brońskiego ps. „Uskok", który zginął w okolicy. Nad rzeką Wieprz znajduje się otoczony starym parkiem zabytkowy pałac Sonnenbergów z końca XIX w.

Wólka Bielecka

Słowiański Gród w Wólce Bieleckiej to rekonstrukcja wczesnośredniowiecznego grodziska z pobliskiego Klarowa. Wkraczając na teren obiektu przenosimy się w odległe czasy naszych przodków. Ciekawe pokazy oraz gry i zabawy historyczne to atrakcje, którym nie oprze się żadne dziecko. Załoga grodu cyklicznie organizuje interesujące „Spotkania z Żywą Historią", w których chętnie biorą udział turyści indywidualni oraz wycieczki szkolne z całej Lubelszczyzny.

Sosnowica

www.sosnowica.pl

Otoczona gęstymi lasami i malowniczymi stawami Sosnowica to wyjątkowo romantyczne miejsce. Nic dziwnego, że to tutaj Ludwika Sosnowska skradła serce Tadeusza Kościuszki, który w młodości pracował jako nauczyciel na dworze jej ojca. Choć ich miłość nie znalazła szczęśliwego końca, do dziś możemy tu obejrzeć otoczoną parkiem oficynę, gdzie mieszkał Tadeusz oraz symbol ich miłości - splecione niegdyś drzewa: dąb i sosnę. W miejscowości znajduje się zabytkowy kościół i cerkiew.

Zespół pałacowo-parkowy w Zawieprzycach
Zawieprzyce, 21-077 Spiczyn
gry terenowe: tel. 535 571 919,
www.nadwieprzanskiehoryzonty.eu
lamus: tel. 607 906 722,
www. suchekomnaty.pl

Słowiański Gród
Wólka Bielecka 7, 21 — 020 Milejów
tel. 81/7571261, 693191808
www.horodyszcze.lbn.pl

Dworek Kościuszki
ul. Hetmańska 6, 21-230 Sosnowica
tel. 662 268 619
www.dworekkosciuszki.pl

Z historii pogranicza

Położony na pograniczu teren Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego przez wieki był areną różnego rodzaju działań wojennych. Dziś o wydarzeniach tych przypominają miejsca pamięci, cmentarze wojenne i żołnierskie mogiły znajdujące się w wielu lasach oraz na cmentarzach naszych wsi i miasteczek. Pochodzą one głównie z okresu powstania styczniowego oraz obydwu wojen światowych. Koniec II wojny światowej nie zakończył walk na tym terenie. Powstają konspiracyjne grupy zbrojne walczące o wolność Polski z władzą ludową i wojskami radzieckimi oraz z Ukraińską Armią Powstańczą. Nasilają się konflikty na tle narodowościowym. Na przełomie 1947 i 1948 roku na obszarze całego regionu zostaje przeprowadzona akcja „Wisła". Wysiedlono wówczas całą miejscową ludność ukraińską na teren Związku Radzieckiego. W 1951 r. w Zbereżu koło Włodawy zostaje zlikwidowana najdłużej walcząca grupa bojowa podziemia antykomunistycznego pod dowództwem Edwarda Taraszkiewicza ps. „Żelazny".

Lipniak

W położonej wśród poleskich bagien maleńkiej wsi Lipniak w okresie VI 1863 – III 1864 znajdował się jeden z największych w tej okolicy obozów powstańców styczniowych pod dowództwem płk Karola Krysińskiego. W walkę z caratem aktywnie włączyło się również okoliczne ziemiaństwo. O losach powstańców i obozu możemy dowiedzieć się wędrując znajdującą się tu ścieżką przyrodniczo – historyczną Poleskiego Parku Narodowego „Obóz Powstańczy".

Cyców

Miejsce bitwy polsko – bolszewickiej w roku 1920, w której idące na Lublin i Warszawę siły bolszewickie po ciężkich walkach zostały odparte dzięki szarży 7 Pułku Ułanów Lubelskich. Bohaterowie bitwy pod Cycowem zostali pochowani na miejscowym cmentarzu wojennym. W centrum Cycowa znajduje się pomnik poświęcony ich pamięci. Miejscowość Cyców, z datą 16 sierpnia 1920 znalazła się na płycie Grobu Nieznanego Żołnierza w Warszawie. W miejscowej szkole utworzono Izbę Tradycji 7 Pułku Ułanów Lubelskich.

Wytyczno

Miejscowość, gdzie 01.10.1939 r. miała miejsce największa w tym rejonie bitwa wycofującego się Korpusu Ochrony Pogranicza pod dowództwem gen. W. Orlika-Ruckemanna z jednostkami Armii Czerwonej. Wobec beznadziejnej sytuacji bojowej zdecydowano, że żołnierze zaprzestaną walki i spróbują oderwać się od nieprzyjaciela, kierując się w lasy koło Sosonowicy, gdzie nastąpi rozwiązanie wojsk KOP-u oraz rozproszenie pododdziałów. We wsi znajduje się pomnik i symboliczne groby żołnierzy, których szczątki spoczywają na cmentarzu we Włodawie.

Sobibór

Wśród sobiborskich lasów i bagien czasie II wojny światowej znajdował się obóz zagłady. Obóz, podobnie jak w Treblince i Bełżcu powstał w ramach akcji „Rainchard" – ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej. W latach 1942-1943 w komorach gazowych życie straciło tutaj ok. 250 tys. osób, głównie Żydów pochodzących z obszarów przedwojennej Polski, Holandii, Czech, Słowacji, Austrii, Rzeszy Niemieckiej, Francji, ZSRR. Do obozu trafiali także Polacy i jeńcy radzieccy. Dnia 14.10.1943 r. w obozie wybuchł bunt, a ok. 300 więźniom udało się zbiec. Na podstawie ich wspomnień nakręcono film pt. „Ucieczka z Sobiboru". Obecnie mieści się tutaj Muzeum Byłego Obozu Zagłady w Sobiborze.

Kijany

Na cmentarzu w Kijanach znajduje się symboliczny pomnik jednego z przywódców antykomunistycznego podziemia na Lubelszczyźnie kpt. Zdzisława Brońskiego ps. „Uskok". Operował małymi patrolami, dla wykonania większych akcji ogłaszał koncentrację kilku oddziałów, które później rozpraszały się w terenie. 21.05.1949 r. jedną z jego kryjówek – bunkier w stodole Lisowskich w Dąbrówce k. Łęcznej (obecnie Nowogród), otoczyła grupa operacyjna MO, UBP i KBW. Próbowano ująć go żywego, jednak on wolał popełnić samobójstwo. Zginął od wybuchu granatu. Miejsce jego pochówku do dziś pozostaje nieznane.

Ekspozycja historyczna w Izbie Tradycji w Cycowie.
Fot. P. Enskajt

Pomnik ku czci ofiar obozu zagłady w Sobiborze.
Fot. B. Cieślińska

Symboliczne mogiły bohaterów bitwy pod Wytycznem.
Fot. B. Cieślińska

Muzeum Byłego Obozu Zagłady w Sobiborze
Oddział Państwowego Muzeum na Majdanku
Stacja Kolejowa Sobibór 1, 22-200 Włodawa
tel. 82/ 571 98 67
www.sobibor-memorial.eu

Izba Tradycji 7 Pułku Ułanów Lubelskich
Zespół Szkół im. 7 Pułku Ułanów Lubelskich
ul. Chełmska 44, 21-070 Cyców
tel. 82/ 567 75 90
www.zs-cycow.pl

Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie

1 Poleski Park Narodowy – Ośrodek Dydaktyczno-Administracyjny w Urszulinie

2 Poleski Park Krajobrazowy

3 Park Krajobrazowy Pojezierze Łęczyńskie

4 Nadwieprzański Park Krajobrazowy

5 Sobiborski Park Krajobrazowy

6 Łęczna – stare miasto, muzeum

7 Dratów – cerkiew prawosławna

8 Włodawa – kościół, cerkiew synagoga, muzeum

9 Orchówek – sanktuarium

10 Skansen w Holi

11 Zagroda Poleska w Kołaczach

12 Poleski Park Narodowy – Ośrodek Dydaktyczno-Muzealny w Załuczu Starym

13 Dom Tradycji Ludowej w Starej Wsi

14 Zawieprzyce – zespół pałacowo-parkowy

15 Kijany – zespół pałacowo-parkowy, sanktuarium

16 Słowiański Gród w Wólce Bieleckiej

17 Sosnowica – dworek Kościuszki, park

18 Lipniak – obóz powstańców styczniowych

19 Cyców – miejsce bitwy polsko-bolszewickiej

20 Wytyczno – miejsce bitwy Korpusu Ochrony Pogranicza

21 Sobibór – Muzeum Byłego Obozu Zagłady

Informacja turystyczna

Łęczna
Lokalne Centrum Informacji Turystycznej w Łęcznej**
al. Jana Pawła II 95a, 21-010 Łęczna.
tel. 81/752 64 78
www.turystyka-pojezierze.pl

Włodawa
Punkt Informacji Turystycznej we Włodawie**
Rynek 4, 22-200 Włodawa.
tel. 82/572 20 69

Włodawa
Centrum Promocji i Rozwoju Polesia Zachodniego**
Ul. Kościelna 7, 22-200 Włodawa
tel. 82/ 752 10 90
www.informacja.wlodawa.pl

Urszulin
Poleski Park Narodowy
ul. Lubelska 3a, 22-234 Urszulin
tel. 82/ 571 30 71
www.poleskipn.pl

Parczew
Powiatowy Punkt informacji Turystycznej w Parczewie
Starostwo Powiatowe w Parczewie
ul. Kościelna 30, 21-200 Parczew
tel. 83/ 355 16 52
www.powiat.parczew.pl

Parczew
Punkt Informacji Turystycznej w Parczewie
Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Parczewie
ul. 11 Listopada 62, 21 – 200 Parczew
tel. 83/ 355 12 44
www.pit.parczew.com

Sosnowica
Centrum Turystyczne w Sosnowicy
Urząd Gminy Sosnowica
ul. Spokojna 10, 21-230 Sosnowica
tel.82/ 591 21 52, 82/ 591 21 45
www.sosnowica-turystyka.pl

Aktywny wypoczynek

Pojezierze to idealne miejsce do uprawiania aktywnego wypoczynku. Łagodne ukształtowanie powierzchni, liczne jeziora i rzeki sprawiają, że możesz powędkować, pojeździć na rowerze, kajaku lub konno, nawet jeśli nie jesteś w szczytowej kondycji fizycznej. Na Pojezierzu najważniejsza jest przyjemność czerpana z wypoczynku. Swobodna atmosfera zachęca do odkrywania wraz z bliskimi nowych pasji - nauki nurkowania, żeglarstwa, lotów na paralotni. Wypoczynkowi na świeżym powietrzu sprzyja fakt, iż usłonecznienie rzeczywiste, czyli liczba godzin z odkrytą tarczą słoneczną, osiąga na tym terenie wartości najwyższe w Polsce. Liczne atrakcje, zlokalizowane w bliskiej odległości od siebie motywują do odkrywczych spotkań z przyrodą, historią i kulturą Polesia. Wspólne wycieczki to nie tylko ciekawy sposób spędzenia wolnego czasu, ale również budowania bliskich relacji z rodziną, przyjaciółmi. Tutaj przyjeżdża się po to by „pobyć" z ludźmi, którzy są dla nas ważni.

Jezioro Białe – doskonałe do uprawiania ekstremalnych sportów wodnych.
Fot. K. Kowalski

JEZIORA WRAŻEŃ

Osobliwością Pojezierza jest ponad 60 jezior, których wiek szacuje się na ok. 11 000 lat! Różnią się one pod względem kształtu, powierzchni, głębokości, a ich pochodzenie nie jest do końca wyjaśnione. Są one jedynym w Polsce zgrupowaniem jezior położonym poza zasięgiem ostatniego zlodowacenia, a powstanie części z nich przypisuje się zjawiskom krasowym. Największym jest jez. Uściwierz o powierzchni 284,2 ha, natomiast najgłębszym jest jez. Piaseczno (ok. 39 m). Są to zbiorniki bardzo malowniczo położone, stosunkowo niewielkie i czyste, dające wiele możliwości relaksu: plażowanie, pływanie, nauka żeglarstwa, nurkowania, wędkarstwo, a wieczorami podziwianie malowniczych zachodów słońca czy wspólne ognisko ze znajomymi. Nad jeziorami znajdują się hotele ze SPA, sezonowe ośrodki wypoczynkowe, pensjonaty, wypożyczalnie sprzętu wodnego i rowerów, a w okolicy przytulne gospodarstwa agroturystyczne.

Wędkowanie nad malowniczym jeziorem.
Fot. © Dudarev Mikhail | Fotolia.com

Ośrodek Sportów Wędkarskich nad jez. Rogóźno
Rogóźno, 21-075 Ludwin
tel. 81/ 757 04 48, 602 576 402
www.j.rogozno.pzw.org.pl

Gospodarstwo Rolno-Rybackie
Krasne 186, 21-109 Uścimów
tel. 601 258 148, 505 123 210
www.jeziorokrasne.pl

Gospodarstwo Rybackie Jedlanka
Jedlanka Stara 21-109 Uścimów
tel. 81/852-31-86, 81/ 473 5351
www.jedlanka.pl

Octopus – Klub Nurkowy Stowarzyszenia Rafowego
Jez. Piaseczno
tel. 501 061 899
www.octopus.vip-net.pl

Szkoła nurkowa Dive Service
Jez. Piaseczno
tel. 665 717 048
www.diveservice.pl

Baza Dydaktyczna i Żeglarska „ANTARES"
Jez. Piaseczno
tel. 81/ 445-68-55, 604 877 015

Team Paintball – jez. Piaseczno
tel. 504 036 066

Ninja Paintball
jez. Piaseczno/ jez. Białe
tel. 501 695 789
www.paintballninja.pl

Park linowy
Okuninka nad jez. Białym
tel. 602 664 598

Park linowy
Ośrodek Wypoczynkowy Leśna Ryba
Stara Jedlanka 23, 21-109 Uścimów
tel. 81/ 852 32 02, 533 130 328
www.lesnaryba.pl

Jezioro Białe
(pow. 106 ha, gł. 33,6 m)

To najpopularniejsze na Pojezierzu jezioro znajduje się w miejscowości Okuninka k. Włodawy. Oferuje turystom podświetlone molo sięgające 50 m w głąb jeziora. Wzdłuż plaż ciągnie się ponad kilometrowa promenada. Dookoła usytuowanych jest ponad 30 ośrodków wypoczynkowych, hotele, restauracje, kawiarnie, dyskoteki, wypożyczalnie sprzętu wodnego, rowerków kartingowych, kładów, kino letnie, boiska do gier i zabaw, camping, pola namiotowe oraz zakłady gastronomiczne, a także park linowy i ścieżka rowerowa. Więcej informacji: www.okuninka.pl www.wczasynadbialym.pl

Jezioro Piaseczno
(pow. 84,7 ha, gł. 38,8 m)

Otoczone lasem kameralne jezioro zapewnia wiele atrakcji dla wypoczywających. Turyści mają tu do dyspozycji ośrodek wypoczynkowy (www.resortpiaseczno.pl) plażę, molo, wypożyczalnię sprzętu wodnego, bazy nurkowe, a także bazę żeglarską z domkami campingowymi. W okolicy jeziora można zagrać w paintball, polatać na paralotni, pojeździć rowerem po ścieżce rowerowej.

Jezioro Łukcze
(pow. 56,5 ha, gł. 8,9 m)

Przy piaszczystej plaży nad jeziorem znajdują się dwa ośrodki wypoczynkowe (www.lukcze.pl, www.rubikon.lublin.pl), oferujące miejsca noclegowe w domkach campingowych, boiska sportowe, bazę gastronomiczną oraz wypożyczalnie sprzętu wodnego.

Jezioro Krasne
(pow. 75,9 ha , gł. 33 m)

Doskonałe zarówno do kąpieli, jak i do wędkowania. Nad jeziorem zlokalizowane są dwa ośrodki wypoczynkowe (www.krasne.com.pl, www.zajazd-rubin.pl), posiadające boiska, wypożyczalnie sprzętu rekreacyjno-sportowego, przystań żeglarską raz punkty gastronomiczne.

Jezioro Rogóźno
(pow. 57,1 ha, gł. 25,4 m)

Jezioro to łowisko specjalne Polskiego Związku Wędkarskiego, rzadkiego typu leszczowo-sielawowego. Nad jeziorem znajduje się Baza Wędkarska PZW z domkami campingowymi, barem, niewielką plażą, pomostem i placem zabaw dla dzieci. W zgodnej opinii wędkarzy stanowi jeden z najatrakcyjniejszych akwenów w tej części Polski.

Jezioro Zagłębocze
(pow.59 ha., gł. 25 m)

Jezioro znajduje się w otulinie Poleskiego Parku Narodowego. Przy jeziorze zlokalizowany jest ośrodek wypoczynkowy (www.www.zaglebocze.pl) posiadający wypożyczalnię sprzętu rekreacyjnego. W otoczeniu obiektu znajdują się liczne punkty gastronomiczne, dyskoteki.

Jezioro Bialskie
(pow. 31,7 ha, gł. 18,2 m)

Niewielkie jezioro w Białce k. Parczewa, lubiane przez osoby szukające odpoczynku i rekreacji. Nad brzegiem jeziora znajduje się Hotel i Spa Polesie*** (www.hotelpolesie.pl) z kręgielnią oraz kilka ośrodków wypoczynkowych, wypożyczalnia sprzętu rekreacyjnego.

Jezioro Gumienek
(pow. 8,1 ha, gł. 7,8 m)

Kameralne jezioro w miejscowości Jedlanka Stara. Nad jeziorem ośrodek wypoczynkowy (www.lesnaryba.pl) z obozem indiańskim i parkiem linowym. W pobliżu stadnina koni oraz łowisko (www.jedlanka.pl)

Kameralny zachód słońca nad jez. Piaseczno.
Fot. B. Taszarek

Park linowy w Jedlance – atrakcja dla dzieci i dorosłych.
Fot. arch. ośrodka wypoczynkowego Leśna Ryba

Pobyt na Pojezierzu to okazja do nauki kajakarstwa.
Fot. M. Sachar

Loty na paralotniach.
Fot. © artush | Fotolia.com

Spływ kajakowy rzeką Bug.
Fot. NadBugiem.PL

Przejażdżka konna w okolicach Cycowa.
Fot. A. Neczaj-Raczyńska, www.RaczynscyFotografie.pl

SPORTY POWIETRZNE

Kameralne jeziora położone wśród malowniczych lasów i pól Równiny Łęczyńsko-Włodawskiej z lotu ptaka - to musi robić wrażenie! Nie bez powodu Lądowisko w Nadrybiu jest uznawane za jedno z najładniejszych lądowisk w Polsce. Właściciele awionetek, śmigłowców, motolotni i paralotni chętnie korzystają tu z trawiastego pasa startowego o długości 950 m z miejscem do kołowania i postoju. Można tu również umówić się na loty widokowe.

SPŁYWY KAJAKOWE

Kajakami można pływać po jeziorach Pojezierza, ale prawdziwe wyzwanie dla kajakarzy stanowią rzeki Wieprz, Bug oraz ich dopływy. Wyprawa Bugiem, który stanowi granicę Polski i UE z Ukrainą i Białorusią z pewnością dostarczy wielu niezapomnianych wrażeń. Dużą popularnością cieszą się również spływy tzw. łęczyńskim przełomem Wieprza, zaliczanym do najpiękniejszych krajobrazowo zakątków Lubelszczyzny. Spływy organizowane są na trasach liczących od kilku do kilkudziesięciu kilometrów.

TURYSTYKA KONNA

Równinny teren Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego idealnie nadaje się do uprawiania turystyki konnej. Dla miłośników jeździectwa wytyczono liczący ok. 280 km Poleski Szlak Konny (pomarańczowy). Prywatne stadniny i gospodarstwa agroturystyczne oferują naukę jazdy, przejażdżki rekreacyjne, rajdy terenowe i zajęcia hipoterapii. Trasa biegnie od Poleskiego Parku Narodowego, przez parki krajobrazowe i rezerwaty w okolicach Włodawy i Chełma.

SPŁYWY BUGIEM:

Kajaki – 4U
ul. Długa 42, 22-200 Włodawa
tel. 509 325 666, 505 514 813
www.splywybugiem.eu

Centrum Edukacji Innowacyjnej
ul. Jatkowa 5, 21-500 Biała Podlaska
tel. 606 972 793
www.kajaki.nadbugiem.pl

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji
ul. Szkolna 4, 22-200 Włodawa
tel. 82/ 572 25 84
www.mosir.wlodawa.eu

Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji
ul. Sportowa 1, 22-230 Wola Uhruska
tel. 82/ 591 50 69

SPŁYWY WIEPRZEM:

Stowarzyszenie Turystyki Aktywnej „Nad Wieprzem"
Jaszczów 24, 21-020 Milejów
tel. 501 547 237, 518 857 667
www.nadwieprzem.org

Sternik – Spływy kajakowe
Bystrzejowice Pierwsze 7, 21-050 Piaski
tel. 512 085 136, 503 808 220
www.kajakisternik.pl

Gospodarstwo Agroturystyczne Ewa Guz
Łańcuchów 19 A, 21-020 Milejów
tel. 81/ 723 31 30, 600 763 594
www.agroturystyka-ewaguz.nocowanie.pl

Wypożyczalnia kajaków ORYL
Szczekarków 38, 21-100 Lubartów
tel. 601 867 509
www.kajaki-lubartow.pl

Wypożyczalnia kajaków TOMI
Kolonia Wólka Rokicka 11, 21-100 Lubartów
tel. 697 446 554, 669 493 186
www.tomikajaki.vizz.pl

Active Water
ul. Bolesława Śmiałego 12/12, 20-611 Lublin
tel. 660 826 302, 602 520 166
www.kajaki.lublin.pl

Gospodarstwo Aero-Turystyczne
Anna Schellenberg
Nadrybie Ukazowe 54, 21-013 Puchaczów
tel. 81/ 757 91 41, 511 300 170

Gospodarstwo Agroturystyczne „Cyganówka"
Wólka Cycowska 9, 21-070 Cyców
tel. 505 074 701

Ośrodek Jeździecki „Marysieńka"
Spiczyn 101 B, 21-077 Spiczyn
tel. 606 947 616, 606 852 308
www.osrodek-marysienka.pl

Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy „Cwał"
Okuninka I/34, 21-200 Włodawa
tel. 82/ 571 7015, 507 049 328
www.jk.okuninka.com

Stadnina Koni „POKER"
ul. Chełmska 94, 22-200 Włodawa
tel. 606 361 990

Ośrodek Jeździecko-Hodowlany „Żurawiejka"
Bukowa Mała 45, 22-107 Sawin
tel. 889 609 260, 889 898 848
www.zurawiejka-huculy.gogler.pl

TURYSTYKA ROWEROWA

Łagodne ukształtowanie Równiny Łęczyńsko-Włodawskiej oraz bliskie odległości pomiędzy atrakcjami turystycznymi sprzyjają odkrywaniu czaru Polesia na dwóch kółkach. Tras jest wiele, a główne szlaki przez Pojezierze to:

Nadbużański Szlak Rowerowy
(czerwony – 288 km)

Szlak wiodący wzdłuż granicznego Bugu: Janów Podlaski - Pratulin- Lebiedziew - Kostomłoty - Kodeń - Jabłeczna - Sławatycze - Włodawa - Dorohusk - Dubienka - Gródek - Hrubieszów

Szlak Lublin – Wola Uhruska
(czerwony – 110 km)

Szlak umożliwia poznanie Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego - pięknej krainy jezior, bagien i torfowisk, z ogromnym bogactwem flory i fauny. Lublin - Jakubowice Murowane - Pliszczyn - Bystrzyca - Zawieprzyce - Łęczna - Puchaczów - Kaniwola - Załucze - Urszulin - Wereszczyn - Karczunek - Kulczyn Kolonia - Hańsk - Macoszyn - Wola Uhruska.

Szlak „Lasy Sobiborskie" Włodawa – Okuninka – Wola Uhruska (czerwony – 35 km)

Włodawa ul. Kraszewskiego, most na rzece Włodawka, Okuninka, J. Białe, Żłobek Mały, J.Wspólne (Rezerwat żółwiowe Błota) - wieża widokowa, zadaszenie turystyczne), Sobibór - Rezerwat „Jezioro Brudzieniec", Rezerwat „Trzy Jeziora", Stulno, Majdan Stulenski (Park Podworski), Rezerwat „Małoziemce", Wola Uhruska (wzniesienie „Pomnik", Wola Uhruska GOKSiR (zadaszenie).

Szlak Stykiem Granic
Polska-Białoruś-Ukraina
(czerwony – 26,2 km)

Z miejscowości Okuninka prowadzi przez Sobiborski Park Krajobrazowy, rezerwat przyrody Jezioro Orchowe, wieś Dubnik, następnie doliną rzeki Bug do miejscowości Orchówek, przebiega przez Włodawę, Szuminkę, Suszno i Różankę by zakończyć swój bieg w miejscowości Stawki.

Szlak Śladami Wschodniosłowiańskiej Tradycji Cerkiewnej (żółty – 53 km)

Trasa przebiega przez: Puchaczów - Kaniwola - Lejno - Zienki - Górki - Sosnowica - Turno - Hola - Horostyta.Szlak rowerowy połączył miejscowości, w których znajdują się zabytkowe cerkwie: Dratów, Sosnowicę, Holę i Horostytę, kilka cmentarzy prawosławnych, kościół i oficynę związaną z postacią Tadeusza Kościuszki w Sosnowicy oraz skansen w Holi.

Szlak Dzikiej Przyrody
(czerwony – 42 km)

Trasa prowadzi przez: Parczew - Laski - Pohulanka - Białka - Libiszów - Sosnowica.

Wycieczka rowerowa na szlaku Śladami Wschodniosłowiańskiej Tradycji Cerkiewnej – cerkiew w Dratowie.
Fot. M. Kolary-Woźniak

SZLAKI PIESZE

Wytrwałym turystom, poszukującym ciszy, spokoju oraz bliskiego kontaktu z naturą polecamy wiele pieszych szlaków turystycznych. Główne szlaki:

Szlak Nadbużański
(czerwony – 324 km):

Kózki - Mierzwice Stare - Zabuże - Serpelice - Borsuki - Gnojno - Bubel Łukowiska - Stare Buczyce - Janów Podlaski - rezerwat Łęg Dębowy - Woroblin - Zaczopki - Pratulin - rezerwat Szwajcaria Podlaska - Krzyczew - Neple - Łobaczew - Terespol - Lebiedziew - Kostomłoty - Kodeń - Jabłeczna - Liszna - Sławatycze - Kużawka - Hanna - Dołhobrody - Różanka - Włodawa - Orchówek - Sobibór - Zbereże - Stare Sulno - Bytyń - Wola Uhruska - Uhrusk - Hniszów - Świerże - Dorohusk - Husynne - Kolemczyce - Uchańka - Dubienka - Starosiele - Skryhiczyn - Horodło - Wieniawka - Rogalin - Husynne, Moroczyn - Dziekanów - Hrubieszów.

Szlak Urszulin – Parczew
(czerwony – 106 km)

Parczew - Makoszka - rezerwat „Królowa Droga" - rezerwat „Lasy Parczewskie" - Ostrów Lubelski - Jedlanka - Stary Uścimów - Krasne - Rogóźno - Piaseczno - Kaniwola - Załucze Stare - Zawadówka - Jamniki - Kol. Wola Wereszczyńska - Babsk - Urszulin.

Szlak Centralny Pojezierza
(niebieski – 103 km)

Urszulin - Andrzejów - Wereszczyn - Świerszczów - Kopina - Załucze Stare - Zagłębocze - Orzechów Stary - Białka - Libiszów - Sosnowica - Pieszowola - Wytyczno - Hańsk - Luta - Okuninka - Orchówek - Włodawa.

Pojezierny Północny d. Centralny
(niebieski – ok. 120 km)

Urszulin - Jez. Uściwierz - Jez. Rotcze - Załucze Stare (Ośrodek Dydaktyczno-Muzealny Poleskiego Parku Narodowego) - Orzechów Stary - Jez. Białe i Czarne Sosnowickie - Sosnowica - Jez. Wytyckie - Krowie Bagno - Hańsk - Jez. Białe Włodawskie - Włodawa

Szlak Urszulin – Hniszów
(żółty – 58 km)

Urszulin - Wereszczyn - Sęków - Wielkopole - Tarnów - Serniawy - rezerwat Bachus - Sawin - Ruda Opalin - Hniszów.

Szlak Urszulin – Wojsławice
(zielony – 102 km)

Urszulin - Świerszczów - Cyców - Kulik - Olchowiec - rezerwat Stawska Góra - Horodyszcze - Chełm - Uher - Sielec - Kumów Plebański - Wojsławice.

SZLAKI SAMOCHODOWE

Ciekawe propozycje wycieczek samochodowych znajdzie na stronie powiatu włodawskiego, łęczyńskiego oraz w przewodnikach turystycznych po Pojezierzu. Umożliwią one poznanie najważniejszych atrakcji regionu w krótkim czasie. Tak naprawdę każdy z was może stworzyć swój własny szlak, kierując się swoimi zainteresowaniami oraz długością pobytu na Lubelszczyźnie. Warto zwrócić uwagę na wojewódzki Szlak Renesansu Lubelskiego (www.renesanslubelski.pl) na którym znajduje się Łęczna, Szlak Jana III Sobieskiego (www.szlaksobieskiego.info), którego atrakcjami są m.in. Zawieprzyce i Kijany oraz Szlak Magia Miejsc, który przenosi nas w romantyczną podróż śladami wielkich postaci, historycznych wydarzeń oraz różnorodnej architektury Polesia.

Z racji swojego centralnego położenia Pojezierze stanowi doskonałą bazę wypadową do szerszego poznania walorów turystycznych całej Lubelszczyzny. Blisko stąd do pełnej atrakcji stolicy województwa - Lublina (ok. 25 km), jednego z 7 cudów Polski - pałacu Zamoyskich w Kozłówce (ok, 35 km), miasta króla kredowych podziemi Ducha Bielucha - Chełma (ok. 55 km), a nawet do Krainy Lessowych Wąwozów Puławy - Nałęczów - Kazimierz (ok. 75 km), czy bramy na piękne Roztocze - miasta UNESCO Zamościa (ok. 100 km). Można też wybrać się na wycieczkę z północy na południe województwa nadbużańskim szlakiem kulturowym z Janowa Podlaskiego k. Białej Podlaskiej (ok. 80 km) do Hrubieszowa, którego centralnym punktem jest miasto trzech kultur - Włodawa. Na trasie możemy zwiedzić m.in. sanktuarium Unitów Podlaskich w Pratulinie, sanktuarium maryjne w Kodniu, prawosławny monastyr w Jabłecznej, jedyną w Polsce cerkiew prawosławną z 13 kopułami w Hrubieszowie. Ale to nie koniec atrakcji! Dla turystów indywidualnych z Lublina organizowane są wycieczki do Lwowa (www.quand.com.pl).

Opracowanie graficzne mapy – Grzegorz Jaworski

Imprezy

Kameralne Pojezierze to również niezapomniane wydarzenia. Wiosna to przede wszystkim wspaniała majówka na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim. Latem przychodzi czas na wakacyjne imprezy nad jeziorami, kameralne koncerty w kościołach, cerkwiach, synagogach, barwne występy folklorystyczne. Są one okazją do dobrej zabawy, ale też poznania historii, tradycji i kultury Polesia. Podczas wielu z nich można również spróbować regionalnych przysmaków. Aż do późnej jesieni nie brakuje też imprez rekreacyjnych na łonie przyrody, podczas których można skorzystać z oferty zorganizowanych spływów kajakowych, rajdów pieszych i rowerowych, czy wykazać się w zawodach sportowych. Zimą w przytulnym hotelu lub gospodarstwie agroturystycznym spędzisz Święta, Sylwestra lub ferie. Wybór należy do Was! Koniecznie sprawdź, co dzieje się na Pojezierzu w czasie Twojego pobytu. A oto najważniejsze imprezy, które na stałe wpisały się w kalendarz kulturalny w naszym regionie.

Maj

Kameralna Majówka na Pojezierzu

Majowy weekend na Pojezierzu to cały pakiet atrakcji - spotkań z przyrodą, kulturą i historią regionu. Finał Kameralnej Majówki to Historyczna Majówka w Zawieprzycach podczas której zamkowe wzgórze wypełnia się gwarem rycerzy, hukiem armat, szczękiem oręża.

www.turystyka-pojezierze.pl

Lipiec

Dni krokodyla

W upalnym lipcu W Okunince nad Jeziorem Białym bawić się można na święcie krokodyla. Plaża nad jeziorem przeżywa w tym czasie istne szaleństwo! Oprócz koncertów organizowane są pikniki edukacyjne, akcje ekologiczne oraz różnego rodzaje konkursy dla publiczności.

www.kresypiekneznatury.pl

Jarmark Holeński

Jarmark związany jest z odpustem ku czci św. Antoniego w tutejszej cerkwi. Po liturgii, na terenie pobliskiego skansenu, w ostatnią niedzielę lipca swoje wyroby prezentuje kilkudziesięciu rzemieślników i twórców ludowych, a także odbywają się występy folklorystyczne zespołów z Polski i z Ukrainy.
Towarzystwo Miłośników Skansenu Kultury Materialnej Chełmszczyzny i Podlasia w Holi, tel. 82 560 76 35

Festiwal Kapel Ulicznych i Podwórkowych w Łęcznej

Kto lubi miejski folklor w dobrym stylu musi ostatni weekend lipca zarezerwować na Festiwal Kapel w Łęcznej. Podczas dwóch dni festiwalu występują najlepsze kapele uliczne i podwórkowe z całej Polski.

www.ck.leczna.pl

Sierpień

Europejskie Dni Dobrosąsiedztwa

Co roku w sierpniu na Bugu powstaje most pontonowy z polsko - ukraińskim przejściem granicznym Zbereże - Adamczuki, dzięki któremu przez tydzień można łatwo zwiedzić tereny pogranicza. Podczas kilku dni imprezy odbywają się liczne pikniki, koncerty, zawody sportowe, spływy kajakowe, konferencje.

www.wolauhruska.pl

Dożynki

Święto Plonów organizowane jest prawie w każdej gminie, a najpiękniejsze wieńce prezentowane są później na dożynkach powiatowych i wojewódzkich. Do stałych elementów uroczystości należą: barwny korowód, msza dziękczynna z dzieleniem chlebem, folklorystyczna prezentacja zespołów ludowych, konkurs wieńców dożynkowych i potraw regionalnych. Jest to również doskonała okazja do zaprezentowania lokalnej twórczości ludowej i rzemiosła.

www.powiatleczynski.pl

www.powiat.wlodawa.pl

Wrzesień

Festiwal Trzech Kultur

Podczas festiwalu przez trzy dni odbywają się kameralne koncerty, wernisaże, projekcje filmowe, spektakle teatralne, warsztaty plastyczne prezentujące wielokulturowość regionu. Biorą w nich udział najlepsi artyści z całej Polski. Pierwszy dzień poświęcony jest tradycji kultury żydowskiej, drugi - prawosławnej, zaś trzeci - katolickiej.

www.muzeumwlodawa.pl

Majówka Historyczna w Zawieprzycach.
Fot. A. Koziara

Festiwal Trzech Kultur we Włodawie.
Fot. arch. Muzeum Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego

Festiwal Kapel Ulicznych i Podwórkowych w Łęcznej.
Fot. P. Brodzisz

Smaki regionu

Tradycyjne poleskie potrawy, zaskakujące prostotą składników i wykonania, łączyły w sobie wpływy kuchni polskiej, ukraińskiej i białoruskiej. Najbardziej znane to jagielnik (potrawa z boczku, kaszy i fasoli), polesiaki (pierogi z boczkiem i ziemniakami), prażucha (ziemniaczano - mączne kluski, smażone na smalcu bądź maśle z cebulą). Wiele z nich możemy spróbować podczas lokalnych festynów czy kiermaszy, gdzie z dumą prezentują je nasze gospodynie. W restauracjach i gospodarstwach agroturystycznych warto poszukać potraw opartych na rybach z poleskich rzek, jezior i stawów, aromatycznych grzybach i owocach leśnych oraz produktach rolnych z licznych gospodarstw ekologicznych. Gmina Ludwin słynie z dobrych masarzy, którzy wyrabiają smakowite wędliny sprzedawane w przydomowych sklepikach w Dratowie, Dąbrowie i Krasnem. W sklepach można kupić tradycyjny makaron i chleb z Ludwina, soki i przetwory owocowo - warzywne z Milejowa, sok z brzozy firmy Herbar.

Sandacz z pieczarkami.
Fot. Ł. Pawlak

Smalec z cebulką – przysmak festynów i kiermaszy.
Fot. R. Kloc

Forszmak.
Fot. Zajazd Drob w Urszulinie

Produkty tradycyjne z Pojezierza

Potrawy wpisane na ogólnopolską Listę Produktów Tradycyjnych, których tradycja wytwarzania wynosi co najmniej 25 lat, a metody produkcji gwarantują wyjątkowe cechy i właściwości otrzymanego wyrobu.

- chleb ludwiński pszenny i żytni
- makaron jajeczny z Ludwina
- ludwińskie prosię faszerowane kaszą gryczaną
- kulebiak Generałowej Kickiej z Jaszczowa z farszem mięsno - warzywnym
- miodownik z Jaszczowa
- karasie z Polesia faszerowane cebulą i grzybami

Smaki Lubelszczyzny

Wizyta na Pojezierzu to również okazja do poznania smaków Lubelszczyzny. W piekarni warto kupić lubelski hit - cebularz, w restauracji zjeść tradycyjne lubelskie pierogi lub forszmak, a w sklepie sięgnąć po produkty znanych i cenionych lubelskich marek.

- cebularz lubelski - cienkie, drożdżowe placki pokryte delikatnym cebulowym nadzieniem, posypanym makiem
- forszmak - zupa gulaszowa
- lubelskie pierogi z kaszą gryczaną i z białym serem
- gryczaki
- przetwory mleczne OSM Krasnystaw oraz Spółdzielni Mleczarskiej „Bieluch" z Chełma
- cukierki Firmy Cukierniczej „Solidarność" oraz Fabryki Cukierków „Pszczółka"
- makarony Lubella
- woda mineralna Nałęczowianka i Cisowianka
- miody Spółdzielni Pszczelarskiej „APIS" w Lublinie
- herbaty i syropy owocowe firmy Herbapol - Lublin S.A.
- produkty Browarów Lubelskich „Perła" S.A.

Warto spróbować

Potrawy charakterystyczne dla Polesia i Lubelszczyzny można spróbować w wielu restauracjach na Pojezierzu. Przykładowe menu w wybranych restauracjach:

- sandacz gotowany na warzywach, sandacz z sosem z borowików, placki ziemniaczane z sosem z kurek, śledź na placku ziemniaczanym, krem z borowików, forszmak, pierogi - Restauracja Country w Kolonii Łuszczów
- schabowy po lubelsku, sandacz, forszmak - Restauracja Hotelu Secession w Łęcznej
- gulasz z jelenia, sandacz, schab w sosie kurkowym, pierogi polesiaki i inne, forszmak - Zajazd Drob w Urszulinie

Piekarnia Gminnej Spółdzielni
„Samopomoc Chłopska" w Ludwinie
Ludwin 50, 21-075 Ludwin

Wytwórnia Makaronu Domowego
POL-MAK S.A.
Ludwin Kolonia 58, 21-075 Ludwin
www.pol-mak.pl

Restauracja Country
Łuszczów-Kolonia 79, 21-010 Łęczna
www.country-restauracja.pl

Secession Hotel
ul. Stefanii Pawlak 36, 21-010 Łęczna
www.secessionhotel.pl

Zajazd Drob
ul. Lubelska 4A, 22-234 Urszulin
www.zajazddrob.pl

Informacje praktyczne

Wybierając się na Pojezierze możesz skorzystać z połączeń samochodowych, kolejowych a nawet lotniczych. W Lublinie znajduje się duży dworzec autobusowy oraz kolejowy do których przyjeżdżają busy, autobusy i pociągi z całej Polski i z zagranicy. W Lublinie należy przesiąść się do busa lub autobusu, by bez trudu dojechać do Łęcznej lub Włodawy. Od niedawna Lubelszczyzna ma swoje lotnisko - Port Lotniczy Lublin, który mieści się w Świdniku.

Jak dotrzeć na Pojezierze?
Główny dworzec autobusowy: Lublin

Dworce autobusowe na Pojezierzu:
Łęczna, Włodawa

Najbliższe dworce kolejowe:
Lublin (25 km), Chełm (55 km), Świdnik (20 km)

Lotniska:
Port Lotniczy Lublin w Świdniku (20 km)

Wybrane odległości i orientacyjne czasy podróży do Lublina i Łęcznej

Miasto	LUBLIN		ŁĘCZNA	
	Odległość	Czas przejazdu	Odległość	Czas przejazdu
Białystok	251 km	🚗 4 🚆 6	253 km	🚗 4
Gdańsk	510 km	🚗 9 🚆 10 ✈ 1,5	534 km	🚗 9,5
Katowice	336 km	🚗 5,5 🚆 6,5	361 km	🚗 6
Kielce	177 km	🚗 3 🚆 3,5	201 km	🚗 3,5
Kraków	278 km	🚗 4,5 🚆 5	303 km	🚗 5
Łódź	251 km	🚗 4,5 🚆 5,5	274 km	🚗 5
Poznań	461 km	🚗 7 🚆 6,5	484 km	🚗 7,5
Rzeszów	170 km	🚗 3 🚆 4	195 km	🚗 3,5
Szczecin	709 km	🚗 12 🚆 9,5	732 km	🚗 12,5
Toruń	379 km	🚗 6,5 🚆 6	404 km	🚗 7
Warszawa	169 km	🚗 3 🚆 3	194 km	🚗 3,5
Wrocław	433 km	🚗 8 🚆 9	456 km	🚗 8,5

🚗 samochód 🚆 pociąg ✈ samolot
czas przejazdu w godzinach

Dojazd do Łęcznej (Mapy Google):

Dworzec autobusowy w Łęcznej, ul. Piłsudskiego 101 (Mapy Google):

Polecane serwisy turystyczne

Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie	www.turystyka-pojezierze.pl
Centrum Promocji Polesia Zachodniego	www.informacja.wlodawa.pl
Jezioro Białe	www.okuninka.pl, www.wczasynadbialym.pl
Poleski Park Narodowy	www.poleskipn.pl
Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych	www.zlpk.pl
Stowarzyszenie Agroturystyczne Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego „Polesia Czar”	www.agropolesie.pl
Nadbużańskie Stowarzyszenie Agroturystyczne	www.wolauhruska.pl
Lokalna Grupa Działania Polesie	www.lgdpolesie.pl
Lublin	www.lublintravel.pl, www.lublin.eu
Lubelszczyzna	www.lubelskietravel.pl, www.lubelskie.pl

Kameraline
Pojezierze

Fotografie na okładce: Czapla biała.
Fot. M. Nawrocki; © Olivier Le Moal | Fotolia.com

Wydawca:
Starostwo Powiatowe w Łęcznej
al. Jana Pawła II 95 A, 21-010 Łęczna
tel. 81/ 752 64 01, fax. 81/ 752 64 64
poczta@powiatleczynski.pl
www.powiatleczynski.pl, www.turystyka-pojezierze.pl
ISBN 978-83-62203-40-6
Nakład: 10.000 egz.
Rok wydania: 2013
Skład, projekt graficzny: www.targonski.pl
Druk: www.standruk.com

Egzemplarz bezpłatny